

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z geografii dla uczniów dotychczasowych gimnazjów
i klas dotychczasowych gimnazjów prowadzonych
w szkołach innego typu
w województwie kujawsko-pomorskim**

Etap rejonowy – data 5 XII 2017 r.

Kod ucznia: _____

Wynik: _____/100 pkt.

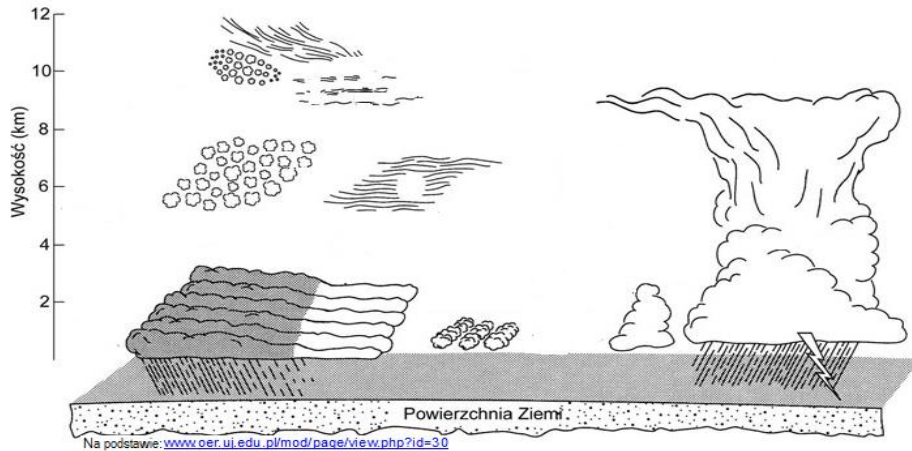
Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu powyżej swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 13 stron i zawiera **30** zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj zgodnie z poleceniem.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis.
Brudnopis nie podlega ocenie.
9. Pracuj samodzielnie.
10. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
11. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **90 minut**.

Zadanie 1. (0 – 7 p.)

Rysunek przedstawia chmury według kryterium wysokości.

A – Uzupełnij komórki tabeli tak, aby przedstawiała klasyfikację chmur ze względu na wysokość występowania.

Piętro	Nazwa chmury
Chmury wysokie
	pierzaste kłębiaste
	pierzaste warstwowe
Chmury	średnie kłębiaste
	średnie warstwowe
Chmury niskie
	warstwowe kłębiaste
	deszczowe warstwowe
Chmury o budowie pionowej
	kłębiaste deszczowe (burzowe)

B – Rozpoznaj i podpisz rodzaje chmur przedstawione na zdjęciach. Wybierz nazwy z niżej wymienionych.

- Stratus
- Cumulus
- Cumulonimbus
- Cirrus

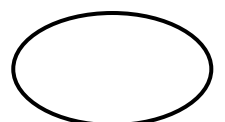
Źródło: Płyta dla nauczyciela *Tajemnice przyrody*, Nowa Era, 2010

.....

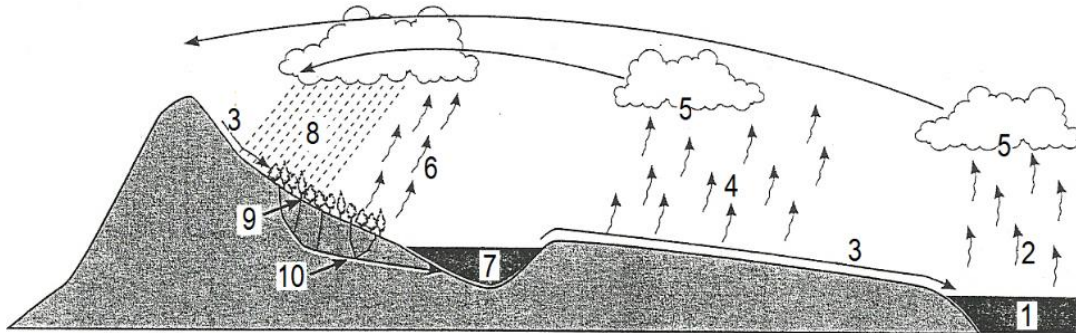
.....

.....

Zadanie 2. (0 – 4 p.)

Na rysunku przedstawiono wybrane elementy obiegu wody w przyrodzie. Oznaczono je cyframi 1 – 10. Uzupełnij objaśnienia do rysunku.

Na podstawie: I. W. Kotowscy, Geografia. Testy dla gimnazjalistów, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2002

1. Ocean	2. Parowanie z powierzchni oceanów
3. Spływ powierzchniowy	4.
5.	6.
7. Retencja w jeziorze	8.
9. Wsiąkanie	10. Spływ podziemny

Zadanie 3. (0 – 2 p.)

Rozpoznaj po opisie osady atmosferyczne: rosę, szadź, szron. Uzupełnij tabelę.

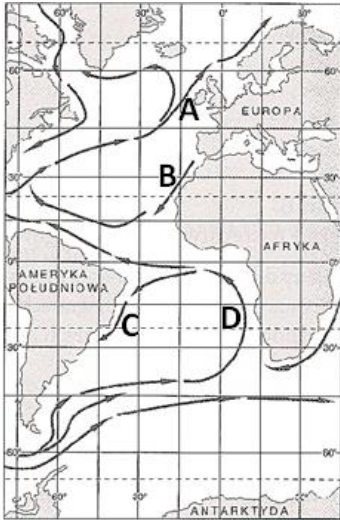
Opis	Osad atmosferyczny
Tworzy się z pary wodnej, która po zetknięciu z zimną powierzchnią zamienia się w kryształki lodu.	
Powstaje z małych kropeł wody tworzących mgłę, które po zetknięciu z zimną powierzchnią zamarzają w kryształki lodu.	
Powstaje w wyniku skraplania się pary wodnej zawartej w powietrzu w kontakcie z chłodnym podłożem (w temperaturze dodatniej).	

Zadanie 4. (0 – 5 p.)

Skreśl odpowiednią część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania opisywały wpływ czynników klimatotwórczych na rozkład temperatury powietrza na Ziemi.

Najwyższe temperatury powietrza na Ziemi notuje się w rejonie **równika / zwrotników**. Im wyższa szerokość geograficzna, tym **niższa / wyższa** temperatura powietrza. Na obszarach przyległych do zbiorników morskich zimy są **cieplejsze / chłodniejsze** niż w głębi lądów. W miarę wzrostu odległości od oceanu **rośnie / maleje** roczna amplituda temperatury powietrza. Temperatura powietrza **rośnie/ maleje** wraz z wysokością nad poziomem morza.

Zadanie 5. (0 – 2 p.)

Wybrane prądy morskie na Oceanie Atlantyckim opisano literami A – D.

Na podstawie: Szubert M., Planeta Nowa 3, Nowa Era, Straszyn 2011.

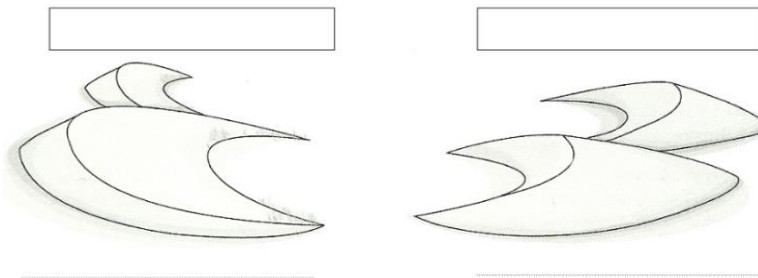
Oceń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniach prawdziwych wpisz literę P, a przy zdaniach fałszywych literę F.

- Literą B i D oznaczono zimne prądy morskie, które zmniejszają roczną sumę opadów atmosferycznych na wybrzeżach, wzdłuż których płyną.
- Prąd Północnoatlantycki, oznaczony literą A, wpływa na obniżenie temperatury powietrza na wybrzeżach Europy Zachodniej
- Prąd Brazylijski, oznaczony literą C, ociepla wybrzeża Ameryki Południowej.

Zadanie 6. (0 – 3 p.)

Na rysunku przedstawiono wydmy paraboliczne i barchany.

Źródło: R. Przybył, Puls ziemi 3, WSiP, Warszawa 2017

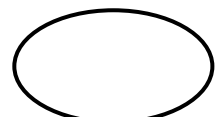

- A – Podpisz pod rysunkami typy wydmy i narysuj w ramach strzałki wskazujące dominujący kierunek wiatru.
- B – Zakreśl rysunek wydmy, które powstają w warunkach klimatu skrajnie suchego.

Zadanie 7. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Wysokie roczne opady atmosferyczne są charakterystyczne dla obszarów:

- A – tundry, B – pustyni lodowych, C – stepów, D – lasów równikowych.

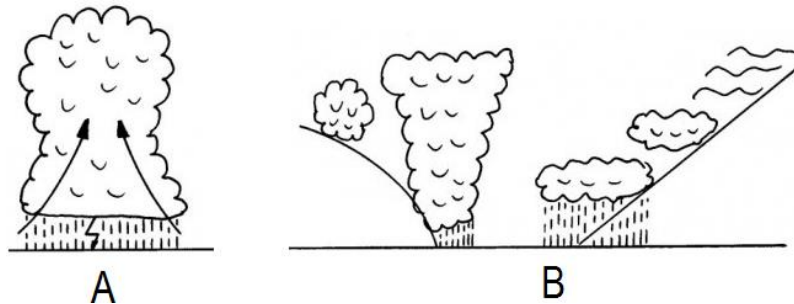

Zadanie 8. (0 – 4 p.)

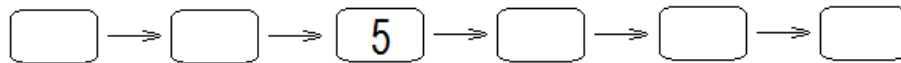
Rysunki przedstawiają dwa typy opadów, wyróżnionych ze względu na warunki w jakich się tworzą.

Źródło: Internet, Grafika

A – Z podanych etapów ułóż ciąg przyczynowo – skutkowy prowadzący do powstania opadów typu A w strefie międzyzwrotnikowej.

1. Powstawanie chmur.	4. Silne nagrzanie terenu przez Słońce.
2. Kondensacja pary wodnej.	5. Wznoszenie się ciepłego powietrza.
3. Deszcze zenitalne.	6. Górowanie Słońca w zenicie.

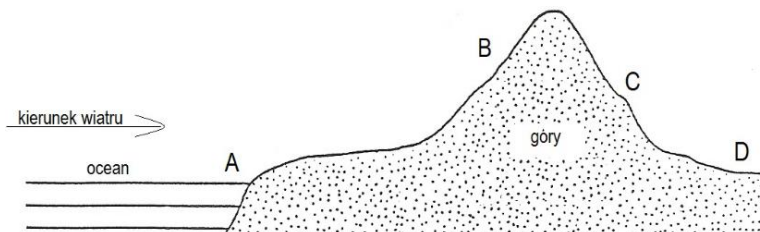
B – Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej rozwinięcie A, B lub C.
Na rysunku B przedstawiono opady

1.	frontalne,	powstające	A.	podczas przekraczania przez masy powietrza pasma górskiego.
			B.	w strefie zetknięcia się mas powietrza o różnej temperaturze.
2.	orograficzne,		C.	w wyniku wznoszenia się silnie nagrzanego powietrza.

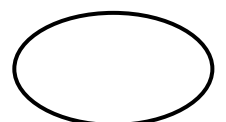
Zadanie 9. (0 – 1 p.)

W którym, z zaznaczonych na rysunku literami A - D miejsc, jest największe prawdopodobieństwo wystąpienia dużych opadów? Wybierz odpowiedź.

- A – w miejscu A ze względu na parowanie wody,
- B – w miejscu B ze względu na wznoszenie się powietrza po stoku gór,
- C – w miejscu C ze względu na opadanie powietrza po przekroczeniu gór,
- D – w miejscu D ze względu na największą odległość od oceanu.

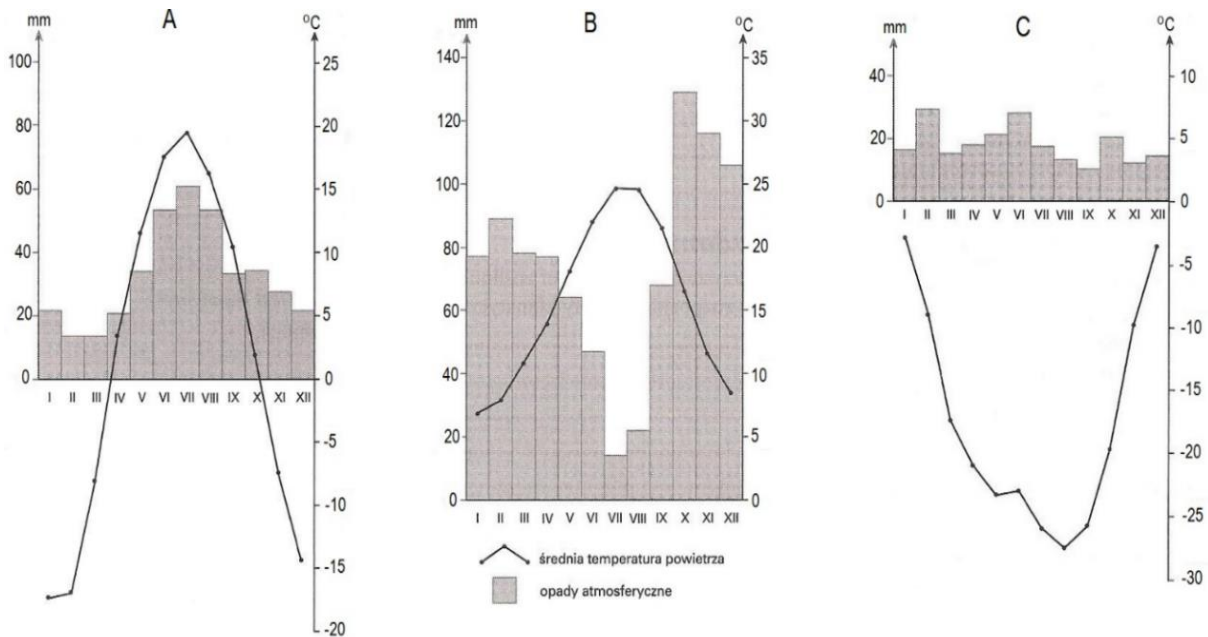

Zadanie 10. (0 – 7 p.)

Dokonaj analizy wykresów rocznego rozkładu temperatury powietrza i opadów na stacjach A - C.

Na podstawie: Kłos E., Zajdler B., *Przyroda, witaj!* WSIP, Warszawa 2010.

A – Oceń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniach prawdziwych wpisz literę P, a przy zdaniach fałszywych literę F.

- Na stacji A lata są krótkie i ciepłe, a zimy mroźne.
- Najwyższa średnia roczna temperatura powietrza występuje na stacji B.
- Na stacji C opady są najbardziej równomiernie rozłożone w ciągu roku.
- Stacja C położona jest w Arktyce.

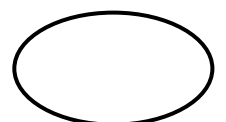
B – Oblicz roczną amplitudę temperatury powietrza na stacji A. Zapisz obliczenia.

Odpowiedź: Roczna amplituda temperatury powietrza wynosi

C – Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej rozwinięcie A, B lub C.

Klimatogram B przedstawia warunki klimatyczne charakterystyczne dla Europy w strefie

1.	umiarkowanej	obejmującej	A.	Półwysep Apeniński.
	2.		podzwrotnikowej	B.
				C.

Zadanie 11. (0 – 7 p.)

Rozpoznaj elementy linii brzegowej Europy.

Na podstawie: *Atlas geograficzny*, Gimnazjum, W S i P, Warszawa 2009

A – Wpisz nazwy własne mórz oznaczonych literami A – B.

A – Morze B – Morze

B – Oceń, dla których mórz, podane informacje są prawdziwe.

Zaznacz X w odpowiedniej kolumnie (A lub B lub A i B).

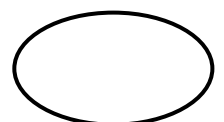
		A	B
1.	Akwen jest chłodny i słabo zasolony.		
2.	Należy do mórz międzykontynentalnych.		
3.	Jest morzem płytkim, szelfowym.		
4.	Zaliczane jest do mórz śródłądowych.		

C – Wybierz odpowiedź. Wybrzeże oznaczone literą C to obszar występowania:

A – trzęsień ziemi, B – fiordów, C – pasatów, D – raf koralowych.

D – Wybierz odpowiedź. Podczas rejsu z morza oznaczonego literą A na morze B statek musi przepłynąć przez:

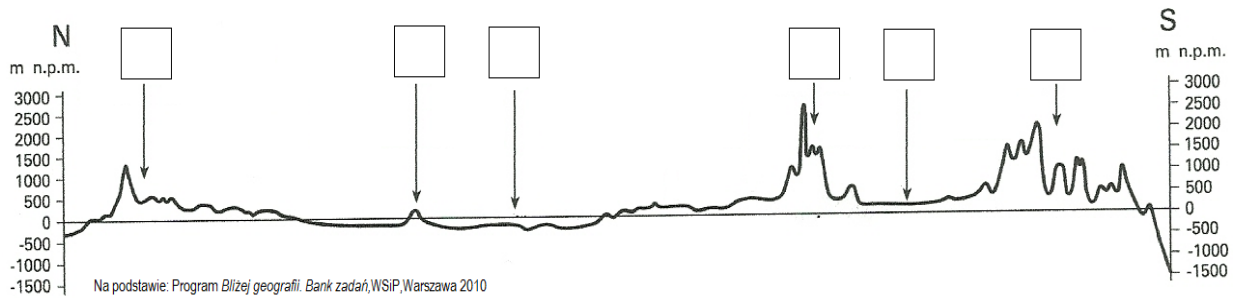
A – Kanał La Manche, B – Morze Północne,
C – Cieśninę Bosfor, D – Morze Adriatyckie.

Zadanie 12. (0 – 4 p.)

Opisz schematyczny profil hipsometryczny przebiegający przez Europę wzdłuż 20° długości geograficznej wschodniej. Wpisz do ramek nad profilem cyfry odpowiadające obiektom geograficznym.

1. Góry Dynarskie	4. Nizina Węgierska
2. Góry Skandynawskie	5. Morze Bałtyckie
3. Wyspy Alandzkie	6. Karpaty

Zadanie 13. (0 – 1 p.)

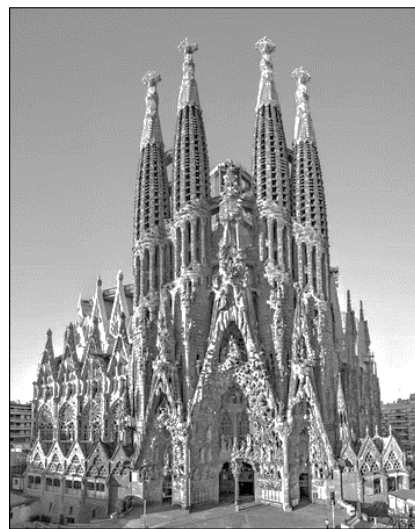
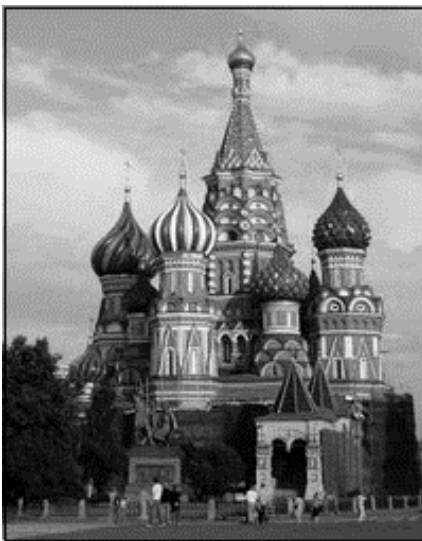
Wskaż zestaw, w którym są tylko obiekty geograficzne z Europy.

A - Cypr, Kreta, Tasmania,	B - Lena, Łaba, Wołga,
C - Balaton, Ładoga, Onega,	D - Atlas, Pireneje, Ural.

Zadanie 14. (0 – 2 p.)

Podaj nazwy państw, w których znajdują się obiekty przedstawione na zdjęciach.

Źródło: Internet, Grafika

.....

.....

Zadanie 15. (0 – 4 p.)

Do grupy państw przyporządkuj odpowiednią cechę.

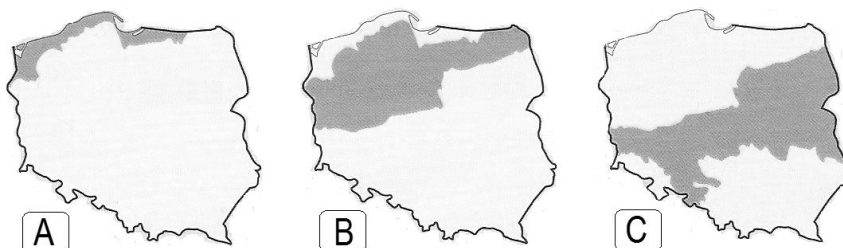

1. Szwajcaria, Czechy, Słowacja	A. Kraje bałkańskie
2. Niemcy, Dania, Norwegia	B. Kraje bałtyckie
3. Litwa, Łotwa, Estonia	C. Kraje germańskie
4. Serbia, Grecja, Albania	D. Kraje katolickie
5. Austria, Węgry, Rumunia	E. Kraje naddunajskie
6. Włochy, Portugalia, Hiszpania	F. Kraje śródlądowe

1. - 2. - 3. - 4. - 5. - 6. -

Zadanie 16. (0 – 3 p.)

Na mapach A - C wyróżniono wybrane pasy rzeźby. Podane poniżej formy terenu przyporządkuj do pasa rzeźby, w którym dany obiekt się znajduje.

Na podstawie: J. Golanko, D. Marszał, U. Moździerz, *Tajemnice przyrody*, Nowa Era, Warszawa 2013

1.	Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka	A.	B.	C.
2.	Jezioro Dąbie	A.	B.	C.
3.	Wydmy śródlądowe w Puszczy Kampinoskiej	A.	B.	C.
4.	Morena czołowa – Dylewska Góra	A.	B.	C.
5.	Klif w Trzęsaczu	A.	B.	C.
6.	Dolina Biebrzy	A.	B.	C.

Zadanie 17. (0 – 4 p.)

Podkreśl proces, który doprowadził do powstania każdej atrakcji turystycznej.

Atrakcja turystyczna	Proces rzeźbotwórczy
Jaskinia Niedźwiedzia w Sudetach	wietrzenie / erozja rzeki / erozja wiatru / erozja lodowcowa
Przełom Dunajca w Pieninach	wietrzenie / erozja rzeki / erozja wiatru / erozja lodowcowa
Gołoborza w Łysogórach	wietrzenie / erozja rzeki / erozja wiatru / erozja lodowcowa
Czarny Staw pod Rysami	wietrzenie / erozja rzeki / erozja wiatru / erozja lodowcowa

Zadanie 18. (0 – 4 p.)

Każdemu z podanych objaśnień przyporządkuj termin geograficzny.

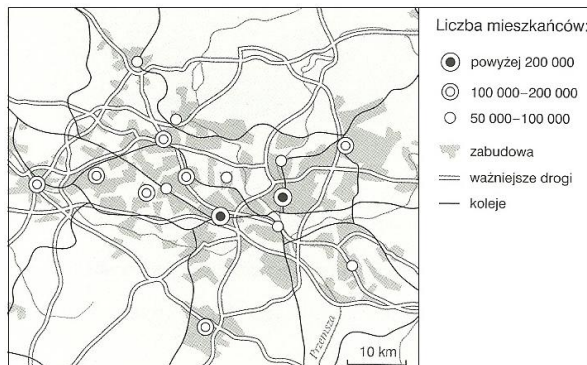
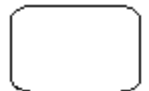

1. Stosunek liczby mieszkańców do powierzchni obszaru, na którym mieszkają.	A. przyrost naturalny
2. Osoba w nowym miejscu pobytu, do którego przybyła po opuszczeniu innego kraju.	B. przyrost rzeczywisty
3. Różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów.	C. gęstość zaludnienia
4. Suma przyrostu naturalnego ludności i salda migracji.	D. średnia długość życia
	E. imigrant
	F. emigrant

Odpowiedź: 1. - 2. - 3. - 4. -

Zadanie 19. (0 – 5 p.)

Na mapie przedstawiono jeden z typów aglomeracji w Polsce.

Źródło: R. Przybył, *Puls ziemi* 3, WSiP, Warszawa 2017

A – Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1, 2 lub 3.

Na mapie przedstawiono aglomerację

A.	monocentryczną,	o czym świadczy	1.	koncentracja różnej wielkości miast, z których żadne nie pełni dominującej funkcji.
			2.	rozwinięta sieć transportu specjalnego.
B.	policentryczną,		3.	występowanie miasta centralnego, pełniącego dominującą funkcję.

B – Podkreśl nazwy miast, które należą do przedstawionego zespołu miejskiego.

- Chełm • Chorzów • Jasło • Kalisz • Łomża • Siedlce • Zabrze

C – Który czynnik najbardziej przyczynił się do rozwoju tej aglomeracji?

Wybierz odpowiedź.

A – duże zasoby węgla kamiennego,

C – położenie na szlaku handlowym,

B – bardzo dobry dostęp do wody,

D – funkcja administracyjna.

Zadanie 20. (0 – 3 p.)

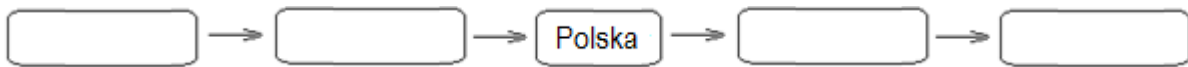
Podaj trzy przykłady uciążliwości życia w dużych miastach, z powodu których obecnie coraz więcej mieszkańców przeprowadza się na peryferie miast lub na wieś.

1. -
2. -
3. -

Zadanie 21. (0 – 2p.)

Wpisz w luki na schemacie nazwy podanych poniżej państw w taki sposób, aby zostały one uszeregowane rosnąco ze względu na liczbę ludności.

Państwa: Ukraina, Czechy, Niemcy, Litwa.

Zadanie 22. (0 – 1 p.)

Która z podanych cech środowiska przyrodniczego jest wspólna dla wschodnich sąsiadów Polski: Litwy, Białorusi i Ukrainy? Wybierz odpowiedź.

A – szeroki dostęp do morza,	C – duże kompleksy urodzajnych czarnoziemów,
B – rozległe obszary wyżynne,	D – występowanie polodowcowych form rzeźby terenu.

Zadanie 23. (0 – 3 p.)

Skreśl odpowiednią część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania opisywały terytorium Rosji.

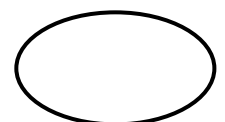
Kolej Transsyberyjska, o długości około 10 tys. km łączy stolicę Rosji z portem Władywostok nad Morzem **Japońskim / Wschodniochińskim**. Przecina między innymi rzekę Wołgę, Irtysz i **Amur / Jangcy**. Kolej przyczyniła się do rozwoju wielkich miast południowej Syberii: Omska, Krasnojarska i **Nowosybirska / Murmańska**.

Zadanie 24. (0 – 3 p.)

Oblicz, która godzina czasu słonecznego jest w Moskwie (56°N, 38°E), jeżeli Słońce góruje we Władywostoku (43°N, 132°E).

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 25. (0 – 3 p.)

Przyporządkuj podanym państwom surowiec energetyczny, z którego kraje te otrzymują najwięcej energii elektrycznej: Wpisz w kratki odpowiednie cyfry.

1.	ropa naftowa i gaz ziemny	3.	wody płynące
2.	węgiel kamienny i brunatny	4.	rudy uranu i toru

Polska,
Czechy

Litwa,
Francja

Norwegia,
Islandia

Zadanie 26. (0 – 3p.)

Podkreśl surowiec mineralny, który wydobywany jest w podanej krainie geograficznej.

Kraina	Surowiec mineralny
Niecka Nidziańska	rudy miedzi / rudy żelaza / węgiel brunatny / sól kamienna / gipsy
Nizina Śląska	rudy miedzi / rudy żelaza / węgiel brunatny / sól kamienna / gipsy
Pojezierze Kujawskie	rudy miedzi / rudy żelaza / węgiel brunatny / sól kamienna / gipsy

Zadanie 27. (0 – 2 p.)

Wybierz dwie krainy geograficzne, które mają najkorzystniejsze warunki przyrodnicze do uprawy pszenicy i buraków cukrowych.

1.	Kotlina Kłodzka	3.	Polesie Lubelskie	5.	Nizina Śląska
2.	Żuławy Wiślane	4.	Pojezierze Suwalskie	6.	Bieszczady

Zadanie 28. (0 – 2 p.)

Połącz w pary podane województwa z wartością gęstości linii kolejowych eksploatowanych wiedząc, że średnia gęstość linii kolejowych w Polsce wynosi 6,2 km / 100 km²

	Województwo		Gęstość w km / 100 km ²
1.	kujawsko - pomorskie	A.	16,0
2.	mazowieckie	B.	6,7
3.	śląskie	C.	4,8

Źródło: Transport -
wyniki działalności
w 2015, GUS,
Warszawa 2016

1. -

2. -

3. -

Zadanie 29. (0 – 1 p.)

Na mapie samochodowej, wykonanej w skali 1: 250 000, długość autostrady na terenie naszego województwa wynosi 80 cm, a na mapie turystycznej 50 cm.

Wybierz odpowiedź.

Mapa turystyczna została wykonana w skali:

A – 1:4 000 000

B – 1:400 000

C – 1:300 000

D – 1:200 000

Zadanie 30. (0 – 7 p.)

Na mapie numerami 1 - 12 oznaczono położenie wybranych obiektów geograficznych, a literami A - D trasy czterech wycieczek.

Na podstawie: *Atlas geograficzny*, Gimnazjum, W S i P, Warszawa 2009

A – Skreśl numery, które błędnie lokalizują podane obiekty geograficzne.

1. Jezioro Drużno	4. Kanał Gliwicki	7. Zbiornik Włocławski	10. Pieniny
2. Jezioro Łebsko	5. Pilica	8. Zbiornik Soliński	11. Beskidy
3. Kanał Augustowski	6. Warta	9. Niecka Nidziańska	12. Roztocze

B – Wybierz odpowiedź. Zdjęcia przedstawiają obiekty turystyczne znajdujące się na trasie wycieczki oznaczonej literą:

A. B. C. D.

Źródło: Internet, Grafika

Brudnopis